

1945 DEN SONRA JAPONYA'DA İKTİSADİ VE SOSYAL KALKINMA İLE İLİŞKİN TAKİP EDİLEN MALİYE POLİTİKASI

Prof. Tadao YAMAGUCHI
Chûo Üniversitesi

FASIL BİR

Giriş : Sermaye Teşkili Açısından Devlet Maliyesinin Tarihi Olarak Gözden Geçirilmesi

— 1 —

Konferansın mevzuu, 1945 den sonra Japonya'da iktisadî ve sosyal kalkınma ile ilişkin olarak takip edilen maliye politikasıdır.

Büyük Harbi müteakip ortaya çıkan durumu daha iyi anlayabilmek için, Japonya'nın iktisadî ve sosyal kalkınma hamlelerinin öncelerine gitmek gereklidir kanaatindeyim. Bu maksatla, Japonya'da takip edilen maliye politikası ile iktisadî ve sosyal kalkınma arasındaki ilişkinin tarihi bir görünüşünü izah etmek istiyorum. İlk olarak, 1868 yılını takiben restorasyon devrinde Meiji hükûmetinin millî politikasına atf yapacağım.

İlerideki bölümlerde de görüleceği gibi, Meiji idaresinin liderlerince takip edilen millî politikanın ana hattı "millî serveti arttırmak ve millî güvenliğin sağlanabilmesi için kuvvetli bir orduya (deniz ordusu) sahip olmak" şeklinde ifade edilebilir. Uzun zaman takip edilen bu politikanın, millî ekonomimiz üzerinde derin tesirleri olduğu inkâr edilemez. Meiji devrinden sonra gelen hükûmetler de esas itibarıyla bu millî politikadan etkilenmişlerdir.

Kısaca özetlemek gerekirse, bu politikanın esası, devletin, maliye politikası aletleri ile, ekonominin özel sektöründeki sermaye birikimine de esashi surette katkıda bulunmasıdır. Meseleye bu açıdan bakılınca, 2 nci Dünya Harbinden sonra iş başına gelen hükûmetler de aynı politikayı takip etmişlerdir. 1945'den sonra Japonya, millî müdafaaya fazla para sarfetmemiştir, fakat özel sektöre her türlü kolaylık ve imkân sağlanmıştır.

— 2 —

Şimdi esas konuya girelim.

Takriben üç yüz yıla yakın bir zaman Takugawa rejimi (Bakufu) altında idare edilen Japonya, tam bir izolasyon içinde bulunduğu için, kapitalist ekonomi açısından diğer batılı ülkelerden bir hayli geri idi. Fakat bu idarenin devrilmesi sonunda iş başına gelen Meiji idaresinin liderleri, ileri batı ülkelerinin seviyesine ulaşabilmek için onların tekniğini, siyasî, iktisadî ve sosyal müesseselerini adapte etme yoluna girdiler. Meiji idaresinin ilk devirlerinde, ileri batılı ülkelerin takip ettikleri ticarî politika sayesinde Japonya'nın bir koloni haline çevrilmesi ihtimalinin çok yüksek olduğu inkâr edilemez.

Bu şartlar altında, Meiji Hükûmeti liderleri millî kapitalist ekonomî sistemini en kısa zamanda kurabilmeleri için güçlü politika gütmeye mecbur oldular. Bu hükûmetin millî iktisat politikası, batılı devletlerin ilk zamanlarındaki politikalar gibi merkantilistti. "Millî Servet ve Güçlü Ordu" veya "Millî Refah ve Millî Müdafaa" sloganı altında Meiji idaresinin tatbik ettiği iktisadî tedbirin, merkantilizm olduğu ileri sürülebilir.

Merkantilizm kelimesinin manâsı hakkında çeşitli yorumların bulunduğu malûmdur. Fakat bütün bu farklı yorumlara rağmen, C. Brinkmann ve H. Sultan¹ ile aynı fikirde olarak, ben de modern kapitalizmin aynı menşeye sahip olduğu kanaatindeyim; diğer bir ifade ile, aynı sosyo-kültürel olaylar (çevre) modern devletleri ve modern kapitalizmi ortaya çıkartmıştır.

— 3 —

Şimdi de yukarıda zikredilen şartları inceleyerek, Japonya'da iktisadî ve sosyal kalkınma ile maliye politikası arasındaki ilişkiyi daha yakından tetkik etmeliyiz. Japon ekonomisinin genel görüntüsü hakkında bir kaç söz söylemek gerekirse, Meiji hükûmetini takiben iş başına gelen bütün hükûmetlerin, özel sektördeki önemli endüstri firmalarına çeşitli malî imkânlar sağlayarak, özel sektörde sermaye teşkiline geniş çapta hizmet etmişlerdir.

1) Carl Brinkmann: Die Moderne Staatsordnung und der Kapitalismus, GDS. IV. Abt., I Teil, Tübingen 1925 s. 52. Herbert Sultan: Die Staatseinnahmen, Tübingen 1932, 55. 31-32.

Japonya'da iktisadî kalkınmayı uzun zaman engelleyen eski idarenin feodal tahdidlerini ortadan kaldıran Meiji hükûmeti, kapitalist iktisadî rejime geçmek için gerekli olan bütün ön tedbirleri sağlamışlardır. Yeni para sistemi ihdas ettiler. İktisadî muamelelerin bütün yurt çapında kütleli bir şekilde cereyan etmesine yardım eden kooperatif sistemi ve yeni banka ve kredi sistemini ihdas ettiler. Tekstil ve ağır demir endüstrileri sahaları gibi önemli sahalarda model devlet işletmeleri kurup, bunları sonradan halka devrettiler.

Millî istihsalin arttırılması gayesine matuf olarak, Meiji hükûmeti özel sektöre yeni makinalar almak gayesi ile karşılıksız malî yardım ve faizsiz kredi sağladı.

İktisadî faaliyetleri daha canlı hale getirmek, mal ve hizmetlerin istihsal ve dağıtımını teşvik etmek için zarurî olan demir yolu, telgraf ve telefon sistemini devlet ihdas etti ve idare etti. Bugün de telgraf telefon işletmesi ile demiryolunun önemli bir kısmı devlet tarafından işletilmektedir; bunlarla ilişkin olmayarak, ikinci dünya harbinden sonra bütün sanayi de devlet işletmesi olarak kurulmuştur.

Japonya'da deniz nakliyatının gelişmesi, hükûmetin himayeci politikasının bir sonucu olmuştur. Bu arada şu husus da belirtilmeli ki, Mitsubiski Zaibatsu (1945 den önce Japonya'nın en büyük şirketlerinden biri idi), Formoza'nın ilhakında Yataro Iwazeki'nin sağladığı malî imkânlar olmasaydı, bugünkü haline ulaşamazdı.

Bir çok kapitalist işletmeler bu yollarla teşvik edilmiştir. Bütün bunların yanında, tekstil ve demirçelik endüstrisinin gelişmesi için devletin sarfettiği çaba ve sağladığı imkân büyük olmuştur.

Şu husus hatırdâ tutulmalıdır ki, Japonya'da 1930 lardan sonra görülen iktisadî kalkınma ve refah artışı geniş çapta tekstil endüstrisinin ilerlemesi ve istihsalinin artırmasının bir sonucu olmuştur. Japonya'nın tam manâsiyle bir ağır sanayi ülkesi haline gelmesi 1931 den sonra mümkün olmuş bulunmakla beraber, 1930 lara gelinceye kadar bu endüstri, devletin kontrolü (bazan mülkiyeti) altında kurulmuş, daha sonraları özel sektöre devredilmiş ve devlet tarafından himaye edilmiştir.

Yukarıda zikredilen hususlar, iktisadî büyümenin ve ülkede istihsalin artması için gerekli sermaye geniş çapta direkt veya indirekt olarak dev-

letin himayesi altında gelişmiştir. Diğer bir ifade ile, Meiji hükûmeti devrinden 1930 lara gelinceye kadar Japonya'da iktisadî kalkınma için gerekli olan sermaye teşkili geniş çapta hükûmetin politikası ve malî tedbirleri ile meydana gelmiştir.

Bu gerçekleri, 1880 den beri yıllık bütçeleri tetkik ederek ve uygulanan malî politikalar için her yıl bütçeye ne kadar tahsisat koyulduğunu görerek izah edebiliriz.

Millî ekonominin büyümesi, sadece devlet harcamaları ile değil, fakat aşağıda isimleri geçen malî müesseselerin malî yardımları ile sağlanmıştır. Bütün bu malî müesseseler veya teşkilâtlar önceleri yarı devlet kuruluşu olarak (Özel Bankalar adı altında) Meiji idaresi tarafından kurulmuştur. Merkez Bankası (Nippon Ginko) hariç olmak üzere, Japon ipotek Bankası (Nippon Kangyo Ginko), Japon Sanayi Bankası (Nippon Kongo Ginko), Yokohama Sikke Bankası (Yokohama Sholcin Ginko), ve Hokkaido Koloni Bankası (Hokkaido Takushoku Ginho) bu müesseseler arasında sayılabilir². Meiji hükûmetinin takip ettiği iktisadî politika sonucunda ve başlangıçta yarı devlet teşekkülü olarak kurulan bu bankaların gayesi, sınaî (ziraî ve madencilik) ve ticarî müesseselere, özel sektörde lüzumlu olan sermayeyi, en avantajlı şartlarla (uzun vadeli ve alçak faizli olarak) sağlamaktır. Diğer taraftan bu bankalar halkın tsarrufunu cezbetmek ve bazı resmî sandıklardan (ilk adı ile Okurasho Yokinbu, yeni adı ile Shikin Unyobu Shikin) çok düşük faizle borç almak yoluna gittiler.

İlk Adı	Yeni Adı
Nippon Kangyo Gayrimenkul üzerine kredi veren ipotek Bankası	Nippon Kangyo (tasarruf-mevduat bankası)
Nippon Kangyo (Sanayi Bankası)	Nippon Kangyo (Faaliyet Sahası değişmemiştir)
Yokohama Specie (Döviz)	Tokyo Bank (Faaliyet sahası değişmemiştir.)
Hokkaido Takushaku	Hokkaido Takushoku (Tasarruf Bankası)

Bütün bu bankalar, ikinci dünya harbinden sonra şehir bankaları haline getirilmiş oldukları halde, iş başına gelen hükûmetler, özel sektöre gerekli sınaî ve ticarî kapitali sağlayabilmek için yarı devlet teşekkülü

2) Harpten sonra bütün bu bankalar özel sektöre aktarılmış ve şehir bankaları halinde ve organize edilmişlerdir

halinde yeni bankalar kurmuşlardır. Japonya takip edilen malî yatırım ve ikraz programı bu yarı-devlet teşekkülü şeklinde kurulan bankalar vasıtası ile yürütülmüştür.

— 5 —

Japon iktisadî kalkınmasının tarihî görünüşü, takip ettiği malî politika ile Meiji idaresinin özel sektörde sermaye teşkiline geniş çapta hizmet ettiğini ifade etmektedir. Bundan sonra iş başına gelen diğer hükûmetler de özel sektörde sermaye teşkilini destekleyip, firmalara gerekli yatırım sermayesi temini politikasını devam ettirmişlerdir.

Bu safhanın izahından sonra, cevaplandırılması gerekli mesele şudur: Bu politikanın yürütülmesi için gerekli devlet varidatı nereden sağlanabilmıştır? Meiji idaresi ihdas edildiği devirlerde Japonya bir ziraî ülke idi ve millî geliri ziraî hasılaya bağlı bulunuyordu. Bunun tabii neticesi olarak Meiji idaresi, varidat açısından, esas itibariyle modern mülkiyet hakkına dayanan ve sonraları yeniden tanzim edilen arazi vergisine (1873-) dayanıyordu. Böylece arazi vergisi uzun müddet ana varidat kaynağı olarak kaldı.

Aşağıdaki rakamlar, zaman süresi içinde arazi varidatının toplam devlet varidatı içindeki değişimini göstermektedir.

Mali Yıl	Arazi Vergisi	Endeks	Toplam Vergi	A
	Varidatı		(B)	B
	(A)	(N)	(1.000 Yen)	
1877	39,450	100	47,923	82%
1897	37,964	96	89,322	43
1916	73,274	186	348,672	21
1926	68,728	174	886,999	8
1935	58,042	147	899,899	6
1939	48,234	122	1,745,937	3

Bu rakamlar, zamanla sanayi ve ticaretin ilerlemesi ile arazi vergi varidatının toplam vergi varidatı içindeki nisbi hissesi azalmakla beraber, Meiji idaresinin başından birinci Dünya harbinin sonuna kadar devlet varidatında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir. 1920 lerden sonra devlet varidatı, esas itibariyle alkollü içkiler üzerinden alınan vergi ve tütün tekeli varidatı olmak üzere, genellikle vasıtalı vergilere ve gittikçe artan ehemmiyette olmak üzere gelir vergisine dayanmaya başladı³.

3) 1928 Mali Yılından itibaren Devlet Varidatı gelir ve kurumlar vergisine dayanabilirdi. 1927 de gelir vergisi varidatı, alkollü içkiler üzerinden alınan vasıtalı vergi varidatından daha düşüktü.

Devlet varidatının uzun müddet arazi vergisine dayanmış olması şunu ifade eder. Ziraat sektöründe yaratılan fazla değerın maliye politikası kanalı ile sınaî ve ticarî sahalarda yatırıma gittiklerini belirtmek fazla iyimserlik olmaz. Aynı gerçeği kabaca ifade etmek gerekirse, takip edilen politika sonucunda, ziraat sektöründe yaratılan fazla değer tekrar aynı sektörde yatırıma gitmedi, fakat sanayi ve ticarî sahalardaki kimselerin refahını yükseltmeye hizmet etti. Ancak bununla beraber, ziraat sektöründe de teknik idarede ilerleme kaydedildi. Kısaca, Japonya'da iktisadî kalkınmanın ve sınaî sektörün büyümesinin, ziraat sektörü aleyhine sağlandığı söylenebilir⁴.

Bu safhada, malî yatırımdan ve ikraz programından söz açmak yerinde olur. Bu politikanın günümüzde iki önemli fonksiyonu vardır; Bunlardan birincisi bazı kamu şirketlerine (Japon Monopol Şirketi, Japon Millî Demiryolları ve Japon Telgraf ve Telefon Şirketi gibi) devlet fonlarından yatırım sermayesi temin etmek, diğeri ise, özel sektördeki ticarî ve sınaî firmalara devlet fonlarından yatırım sermayesi temin etmektir. Bu gayelere ilâveten, söz konusu programın anti-konjonktürel bir fonksiyon da ifa edeceği tahmin edilmektedir. Diğeri bir ifade ile, günümüzde takip edilen maliye politikası, sözü geçen programla varidat ve masrafların denkleştirilmesi sayesinde gerçekleştirilmektedir.

Meiji idaresinden beri sanayi ve ticaret sektörüne sermaye fonu temin etmek müessir bir politika olarak gelişmiştir. Bu politika, yukarıda sözü geçen yarı-devlet teşekkülü halindeki bankalarca sınaî ve ticarî firmalara ikrazda bulunularak yürütülmüştür.

Devlet fonlarının malî yatırım gayeleri ile kullanmak ve ikraz programına gelince, Sınaî Yatırım Özel Hesabını, Muhtelif Fonları, Posta idaresi Hayat Sigortası Fonunu ve halk tarafından tahvillerden sağlanan fonları sayabiliriz. Bu fonların malî yıllar itibarıyla değerleri aşağıda gösterilmiştir.

4) İkinci Dünya Harbini takiben, gerçekleştirilen toprak reformu sayesinde bu durum tamamıyla değişmiştir. Bu reformun bir sonucu olarak şimdi çiftçi olmayan şahıslardan çiftçilere doğru gelir transferi yapılması gerekmektedir.

Burada, gelir vergisi yükünün düşük gelirlilerde nisbeten daha ağır olduğu nazara alınmalıdır. (müterakki vergileme ve gelir dağılımı arasındaki münâsebeti izah eden diğeri konferansına bakınız).

Günümüzde, maliye esas itibarıyla benzin vergisi, kurumlar vergisi ve sair vasıtah vergiler gibi (alkollü içkiler üzerinden alınan vergi, emtia vergisi ve tütün tekeli varidatı, v.s...) düşük gelir gurupları üzerine isabet eden vergi varidatı üzerine kuruludur.

TABLO

Mali Yatırım ve İkras Kaynakları
(Yüz milyon yen olarak)

Kaynaklar	1965 Mali Yılı	1966 Mali Yılı
Sınai Yatırım Özel Hesabı	557	480
Muhtelif Fonlar	10639	12361
(Posta Tasarrufları)	(3800)	(4900)
(Refah Fonları)	(3260)	(4052)
(Yaşlılık Fonu)	(492)	(485)
Posta İdaresi Hayat Sigortası Fonu	1100	1700
Halk Tarafından tutulan Tahviller Fonu	3910	5732
TOPLAM	16206	20273

Yukarıda zikredilen devlet fonları arasında muhtelif fonlar ile posta idaresi Hayat Sigortası Fonu en önemlileridir. 1953 yılından öncesine kadar Posta İdaresi Hayat Fonu, Muhtelif Fonların bir kısmı idi, fakat bu iki fon 1954 yılında birbirinden ayrıldı. Bu fonları teşkil eden paralar esas itibarıyla halkın tasarruflarından gelmektedir; bir kısmı Refah Fonu veya Yaşlılık Fonu mensuplarının taksitlerinden, bir kısmı ise, Posta İdaresi Hayat Sigortasına iştirâk edenlerin yatırdıkları taksitlerden meydana gelmektedir. Şu halde, bu fonların büyük bir kısmının esas itibarıyla düşük gelir gurubuna dahil kişiler tarafından sağlandığını iddia etmek mübalağa olmaz.

Bu şartlar altında dahî, söz konusu fonların miktarı o derece yükselmiştir ki, bunlar olmadan devlet malî yatırım ve ikraz programını çok zor bir şekilde yürütebilir. Son resmî istatistiklere göre, Japon Bankası hariç olmak üzere, bütün bankalarda (86 adet) mevcut toplam mevduat tutarı 1966 yılında 22808 milyar yen, Muhtelif Fonlardaki tasarrufların tutarı ise yine aynı senede 6239 milyar yendir⁵. Muhtelif fonlardaki tasarruf tutarının, bankalardaki toplam mevduat tutarına oranı % 25 dir.

5) Kaynak : Quarterly Bulletin of Financial Statistics, 1 ci ve 2 ci üç ay, 1967 Mali Yılı Research Section, Ministers Secreteriat, Ministry of Finance, Japon, June 1967.

FASIL İKİ

1945 den sonra Japonya'da iktisadî ve sosyal kalkınma ile ilgili olarak takip edilen Maliye politikası

A) *Kalkınmaya Geçiş Devresinde Millî Ekonomi ve Maliye Politikası*

— 1 —

Japonya; Kore, Formoza, Okinawa ve daha bir sürü adaları kaybetmişti. Aynı zamanda sadece bu adalarda değil, hududlarda da ağır insan kaybına uğramıştı. Bütün bunlara ilâveten Meiji idaresinden beri ağır ve meşakkatli bir gayret sonucunda elde edilen sermaye ve teçhizatını da Japonya kaybetmişti.

İşte Japon kalkınması başladığı sıralarda, Japonya'nın içinde bulunduğu ortam böyle idi. Japon millî ekonomisini yeniden kurmak ve ziraat, madencilik ve sanayi sahaları da dahil olmak üzere bütün sektörlerde millî geliri arttırmak için gerek halk, gerek hükûmet ellerinden gelen bütün gayreti sarfettiler. Harbi takip eden yılda, Japonya'da ziraî istihsal seviyesi harpten önceki seviyenin % 60 na, sınaî istihsal seviyesi ise % 30 una düşmüş bulunmakta idi.

Harbi takiben Japonya'da girişilen iktisadî ve sosyal kalkınma çabalarını detaylı bir şekilde izah etmek enteresan olmakla beraber, burada esas itibariyle bu konuya girmeyeceğiz. Bu itibarla burada sadece, kısa zamanda Japon kalkınmasının nasıl gerçekleştirildiğini ifade edeceğim.

İstihsal seviyesinin yükseltilebilmesi için, harpten zarar görmüş endüstrilerin âcilen emek ve sermaye ile yeniden teçhiz edilmesi gerekmektedir. Emek faktörü oldukça bol miktarda mevcuttu. Fakat, bir yandan harp esnasında aşırı kapasitede kullanılmasından, diğer yandan hava hücumlarında fabrikaların geniş çapta tahribata uğramasından dolayı, sermaye faktörü o kadar bol değildi.

Böyle bir manzara ile karşı karşıya gelen Japonya, ilk hamle olarak yıpranmış ve zâyi olmuş sermayenin yeniden inşası çabasına girişti.

Japon kalkınmasının bu safhasında şu noktaların bilhassa belirtilmesi gereklidir; aşınmış ve yıpranmış fabrika ve makinaların yenilenmesi ne şekilde finanse edilmiştir? Bu soruların cevabı aşağıda verilmektedir.

Kronolojik bir sıra takip etmek gerekirse, şu finansman kaynakları sayılabilir: İlk olarak fiat ayarlama harcamaları, saniyen Yeniden Kuruluş Finansman Bankasının sağladığı fonlar⁶, üçüncü olarak ise Japonya'da iktisadî kalkınmanın sağlanması için, harpten sonra A.B.D. nin temin ettiği Karşılık Fonlarıdır⁷.

— 2 —

Harpten sonra, fiat ayarlaması harcamaları ile, bazı önemli malların (pirinç ve buğday gibi gıda maddeleri, kömür, demir ve sair kimyevî maddeler) fiatlarında istikrar sağlamak ve genel fiat seviyesindeki dalgalanmaları hafifletmek devletin ana gayesi olmuştu. Açık ve kesin ifade etmek gerekirse, genel fiat seviyesindeki dalgalanmaları kontrol altına almak hemen hemen imkânsızdı. Hükûmet ancak bazı önemli malların fiatlarında meydana gelebilecek aşırı yükselmeleri önleyebiliyordu. Buna rağmen, hükûmet, fiat ayarlama politikasını yürütebilmek için, vergi varidatından bir kısmını destekleme yardımı olarak önemli malların müstahsillerine veriyordu. Bu itibarla hükûmet, fiat ayarlama harcamasının yıldan yıla artmasını önleyemez oldu. Söz konusu harcamanın toplam harcamalar içindeki yeri 1947 de % 25 (direkt ve endirekt harcamalar dahil), 1948 de % 27 (direkt ve endirekt harcamalar) 1949 da ise % 28 (sadece direkt harcamalar) idi. Ancak 1950 yılında bütçe fazlası gerçekleştirildiği zaman, söz konusu harcamalar, toplam harcamaların % 13 ü olacak şekilde kısılmıştır. Bu yıldan sonra millî ekonomide istikrarı sağlayacak gerçek politika ihdas edildi. Bu kısıcı politikaya rağmen, fiat ayarlaması politikası kanalı ile devletin özel sektöre yaptığı harcama miktarı önemli seviyeye yükselmiştir.

Miktarının çok yüksek rakamlara ulaşmış olmasına rağmen, fiat ayarlaması harcanması, önemli maddelerin fiatlarının aşırı bir şekilde artmasını önliyerek, endirekt olarak ancak sanayiî olduğu gibi muhafazaya hizmet edebilirdi.

— 3 —

Diğer taraftan Yeniden Kurulmuş Finansman Bankasının yanında, önemli anahtar endüstri dallarında sermaye yenilenmesine geniş çapta hizmet etti. Bu devrede açıkça anlaşıldı ki, iktisadî kalkınma, enflasyon

6) Yeniden Kuruluş Finansman Bankası hakkındaki (ek) e bakınız.

7) A.B.D. Karşılık fonlar hakkındaki (Ek) e bakınız.

pahasına gerçekleştiriliyordu. "Daha Fazla Enflasyon Daha Hızlı Kalkınma" sloganı bazı çevrelerde tasvip edilmemekle beraber, devlet otoritelerince desteklenmekte idi. Yeniden kuruluş Finansman Bankasının sebep olduğu enflasyonun fayda ve mahzurlarının birbirini telâfi ettiği iddia edilebilir. Yeniden Kuruluş Finansman Bankasının detayları (Ek) de görülecektir.

— 4 —

Yeniden Kuruluş Finansman Bankasının sağladığı fonlarla ve devletin fiat ayarlaması politikası ile sermaye faktörünün yenilenmesi ve kurulmasıyla Japon ekonomisi muayyen bir dereceye kadar kalkınabilirdi - muhtemelen harpten öncesi seviyesinin % 80 i kadar. Fakat kalkınma tamamlanmış olmazdı. Millî Ekonomide daha derin bir operasyona girişmek gerekli idi. Ekonomide tam bir istikrarın sağlanabilmesi ve gerçek kalkınmanın tamamlanabilmesi için, stabilizasyon gerekli idi. Böylece, 1949 yılında devlet iktisadî istikrar politikasını ihdas edip, icra etmek durumunda kalmıştı. Bu devreye kadar, ithalât ve ihracat esnasında destekleme politikasının yürütülmesinde kullanılan A.B.D. karşılık fonları, bundan böyle yeniden kuruluş Finansman Bankasının sağladığı fonlarla aynı gayede kullanılmaya başlamıştır. A.B.D. karşılık fonlarına dair detaylı malûmat (Ek) de verilmektedir. Elektrik gücünün birleştirilmesinde bu fonun büyük yapı olmuştur. Elektrik endüstrisi teçhizatının % 20 sine yakın bir kısmı bu fondan temin edilmiştir.

Zaman tahdidini göz önünde bulundurarak, yeniden kuruluş ve kalkınma çabalarının detaylarına girmekten vazgeçip, Japon iktisadî kalkınmasında önemli yeri olan 1950 den sonraki maliye politikasına geçeceğiz.

B) *Japonya'da Harpten Sonra (1950 den sonra) İktisadî Kalkınma ile İlgili Takip Edilen Maliye Politikası*

Genellikle, harp sonrasında, Japon ekonomisinin kalkınma hızının çok yüksek olduğu söylenir. Bunun bir çok sebebi vardır. Ancak burada ben sadece, harp sonrası Japon ekonomisinin kalkınmasında maliyenin ne gibi bir rolü olduğunu belirtmeye çalışacağım.

Harp sonrası Japonya'sında malî idarenin iktisadî kalkınmaya büyük bir katkısı olduğu söylenebilir. Bir çok gelişmiş ülkelerde, millî politikaya ait kararlar, iktisadî politika mülâhazaları, sosyal güvenlik mülâhazaları ve müdafaa mülâhazaları gibi muhtelif düşünceler üzerine kurulur. Ja-

Japonya'da ise harbi takip eden devrelerde iktisadî politika, özellikle iktisadî kalkınma politikası millî politikanın formasyonunda en önemli yeri işgâl etmiştir. Maliye politikasında da bu düşüncenin izleri mevcuttur. Bu itibarla maliyenin esas karakteri, iktisadî kalkınmayı destekleyici mahiyette olmuştur. Diğer bir ifade ile, maliye idaresi, maliye kanalı ile sermaye terakümünü ve özel yatırımı destekleyici bir şekilde kurulmuştur.

1. Maliye Kanalı ile gerçekleştirilen sermaye terakümü aşağıdaki tabloda, Japon maliyesinin hacim itibariyle ufak olduğu, fakat iktisadî kalkınmayı destekleyici mahiyette olduğu görülmektedir.

TABLO
Maliyenin Gayrisafi Millî Hasıla İçindeki Nisbeti
(Millî ve mahallî idareler, 1959-1960, %)

	Varidat	Harcamalar	Yatırım Harcamaları
Japonya	21.3	19.8	4.8
B.A.D.	26.0	26.3	2.3
İngiltere	31.0	31.5	1.4
B. Almanya	35.7	31.7	2.7
İtalya	30.8	30.7	2.5

TABLO

	Yatırım harcaamlarının Toplam Harcamalara Nispeti	Bütçe Fazlası	Bütçe Fazlasının Toplam Varidata Nispeti
Japonya	24.2	6.4	29.8
B.A.D.	8.8	2.1	8.0
İngiltere	4.4	1.0	3.1
B. Almanya	8.5	6.7	18.9

Bu iki tablo bize şunu ifade etmektedir:

1) Japonya'da yatırım harcamalarının toplam harcamalarına nisbeti çok yüksektir. Binaenaleyh, Japon maliyesi yüksek yatırım seviyesini idame ettirmek gayesini gütmektedir.

2) Japonya'da bütçe fazlasının toplam varidata oranı çok yüksektir. Bu itibarla, maliye, tasarruf yaratıcı bir vasıftadır.

Bunların sebebi nedir? Yüksek yatırım seviyesinin muhafazası meselesinde, millî müdafaa harcamaları ile kamu borçları harcamalarının düşük seviyede olduğunu belirtmeliyiz. Bu durumdan istifade ederek, diğer

harcama kalemleri şişirilebilmektedir. Japonya'da iki sebepten dolayı devlet harcamaları seviyesi alçaktır. Birinci sebep, harp öncesi devresinde birikmiş yüksek borçların, harbi takiben meydana gelen enflasyonla kısmen ortadan kalkmasıdır. İkinci sebep ise, harp sonrasında maliye, carî vergi kanununa göre borçsuz yürütülmekte idi (Kanunun 4 üncü maddesi, kamu teşebbüsleri, kamu yatırımı ve ikraz gayeleri dışında devletin borçlanmasını yasaklamaktadır. 5 inci madde ise Japon Bankasının borçlanmasını tamamen yasaklamıştır). Bu itibarla borç miktarı çok düşüktür. Aşağıdaki tablo bunu göstermektedir.

TABLO
Kümülatif Olarak Devlet Borçları Seviyesi
(1964)

	Gayri Safi	Kamu Borcu	Kamu Borcu	B	B
	Milli Hasıla	Seviyesi	Miktarı	— %	— %
	A	B	C	A	C
Japonya	256,681	13,492	57,504	5.3	23.5
A.B.D.	628,700	317,274	122,395	50.5	295.0
İngiltere	30,960	30,411	8,543	98.3	356.3
B. Almanya	376,500	33,287	58,767	8.8	56.6
Fransa	431,900	87,969	101,430	20.4	86.7

Japonya (100 milyon yen), A.B.D. (Milyon dolar),
İngiltere (milyon pound), B. Almanya (Milyon D. M.),
Fransa (milyon Frank).

TABLO
Kamu Harcamalarının Bileşimi
(1965 Mali Yılı)
(yüz milyon yen)

	Japonya	A.B.D.	İngiltere	B. Almanya	Fransa
	%	%	%	%	%
Millî					
Müdafaa	3014(8.2)	188260(51.7)	21369(25.0)	18194(31.6)	14588(21.7)
Sosyal					
Güvenlik	6835(18.7)	47281(13.0)	19202(22.5)	17613(30.6)	12577(18.7)
Kamu					
İşletmeleri	7359(20.1)	18214(5.0)	5050(5.9)	4930(8.6)	3620(5.4)
Kamu Borç-					
ları Faizi	86(0.2)	41975(11.5)	11844(13.9)	1083(1.9)	4159(6.2)
Sair	19287(52.7)	68127(18.7)	28034(32.8)	17734(27.3)	32411(41.1)
Toplam	36581(100.0)	363858(100.0)	85499(100.0)	57554(100.0)	67355(100.0)

Millî müdafaa harcamalarının üzerinde durmamız gereklidir. Birinci sebep, Anayasanın 9 uncu maddesidir (bu madde askerî hazırlıklara bir tahdit koyar); ikincisi ise halkın harbe karşı olan isteksizliğidir. Kamu harcamalarının bileşimini gösteren yukarıdaki tablo bunu açıkça aksettirmektedir.

Şimdi de Japon maliyesinin yüksek tasarruf tipi üzerinde duralım. Bunun muhtelif sebepleri vardır. Bunlardan birincisi, harp sonrası Japon malî idaresinin esas itibariyle denk bütçe görüşünü benimsemesidir. Saniyen harp sonrası Japonya'sında iktisadî kalkınma o derece hızlı olmuştur ki vergi varidatı, tahminleri bir hayli aşmıştır. Nihayet bir üçüncü sebep ise, kamu harcamalarını mümkün merteye alçak seviyede tutabilmek için vergi tahminlerinin kasdî olarak düşük tesbit edilmesidir. Neticede, bütçe varidatı bütçe harcamalarını büyük miktarda aşar ve her yıl bütçe fazlası meydana gelirdi. Vergi kanununa göre, bütçede muayyen bir yılda meydana gelen bütçe fazlası müteakip iki yılın bütçesine aktarılabilir. Oysa bu bütçe fazlası iki yıl içinde kullanılamazdı. Bu itibarla, bu fazla, millî ekonomi açısından bir tasarruf mahiyeti arzederdi. Genel denge ile ilgili aşağıdaki tablo, son on yıl içinde, yukarıda bahsedilenleri daha açıkça izah edebilir.

TABLO
Genel Muvazene, 1954-1963
(Yüz milyon yen)

Malî Yıl	Varidat	Harcamalar	Bütçe Fazlası	Bütçe Fazlası %
1954	11,851	10,408	1,443	12.2
1955	11,264	10,182	1,082	9.6
1956	12,325	10,692	1,633	13.2
1957	13,999	11,877	2,122	15.2
1958	14,537	13,316	1,221	8.3
1959	15,972	14,950	1,022	6.4
1960	19,610	17,431	2,179	11.1
1961	25,159	20,635	4,524	18.0
1962	29,476	25,566	3,910	13.2
1963	32,312	30,443	1,869	5.8

2. Harp Sonrası Maliye Politikası Özel Yatırımı Teşvik Etti :

Şimdi ise, harp sonrası maliye politikasının özel sektör yatırımlarını teşvik ettiğini ve böylece iktisadî kalkınmayı sağladığını anlatacağım. Bu

devrede takip edilen maliye politikasının iki önemli veçhesi vardır; Bir yandan vergi sistemi sabit sosyal yatırımlar, kamu yatırımları ve ikraz yolu ile özel sektör yatırımı teşvik edildi, diğer yandan ise maliye kanalı ile enflasyona gidilmeden yüksek yatırım seviyesi sağlandı.

İlk olarak birinci nokta üzerinde duracağız.

(1) Sosyal sabit sermaye yatırımlarının gerçekleştirilmesi: Japon iktisadî kalkınma vetiresinde, karayolları, ve limanlar gibi bazı sahalarda dar geçitler (bottlenecks) mevcuttu. Bu itibarla hükümet, kamu teşekkülleri, kamu yatırımları ve ikraz programları ile bu dar geçitleri yenmeye çalıştı. Kamu teşebbüsü yatırımlarının genel harcamalar içindeki nisbetini gösteren aşağıdaki tablo bunu açıkça göstermektedir.

TABLO

Kamu Teşebbüsü Harcamaları
(yüz milyon yen)

Malî Yıl	Kamu Teşebbüsün		B
	Toplam Harcamalar A	Harcamaları B	— % A
1935	22	11	5.0
1955	10,133	1,445	14.3
1957	11 846	1,754	14,8
1959	15,121	2,599	17.2
1961	21,074	4,036	19.2
1963	28,500	5,134	18.0
1965	36,581	7,359	20.1

Sosyal sabit sermaye yatırımının ikmal edilmesi, özel sektör sermaye yatırımlarını teşvik etti.

(2) Malî Yatırım ve İkrazlarla Özel Sektör Yatırımlarının Teşvik Edilmesi: Devlet, takip ettiği malî yatırım ve ikraz politikası ile özel sektör yatırımlarını teşvik etti. Aşağıdaki tablo bunu göstermektedir.

TABLO

Mali Yatırım ve İkrâz Bileşimi, 1953-1959
(yüz milyon yen)

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Anahtar Sanayilere yatırım ve ikraz	1090	855	707	602	928	884	1343
Özel Firmalara Yatırım ve ikraz	634	621	747	877	1356	1474	1622
Devlet Teşebbüslerine yatırım ve ikraz	210	127	160	83	135	310	397
Mahallî Devlet Borç istikrazı	1033	941	867	840	840	850	850
Sair	—	—	1	10	10	—	10
Toplam	2967	2544	2482	2413	3268	3518	4222

(3) Vergi sistemi ile Özel Sektör Yatırımlarının Teşvik Edilmesi : Vergi sistemi yolu ile özel sektör yatırımlarının teşvik edilmesi, harp sonrası Japon iktisadî kalkınmasında önemli bir rol oynadı. Diğer bir ifade ile Japon vergi sisteminde, gelirlerin bir kısmı vergi dışı tutulmakta, vergiden müstesna rezerv ve ihtiyatlar tanınmaktadır. Bu vergi istisnaları, şirketlerin iç ihtiyatlarının artmasına ve böylece sermaye birikimi ve iktisadî kalkınmaya geniş çapta hizmet etti. Aşağıdaki tablo bunu açıkça göstermektedir. Bu tedbir, şahsi tasarrufları teşvik gayesi ile alınmıştır. Vergi sisteminde buna mümasil daha başka tedbirler de vardır.

Ancak, bütün bu tedbirlerin müessiriyet derecesi şüphelidir. Meselâ özel tasarruflar geniş çapta faiz haddine bağlı değildir. Son yıllarda istihlâk malları fiyatlarının devamlı artışına rağmen, özel tasarrufların artması bu gerçeği doğrulamaktadır.

3) Maliye Politikası Sayesinde Enflasyon Yaratılmadan Özel Sektör Yatırımları Seviyesi Yükseltilebildi:

Geçen bölümlerde, harp sonrası Japon maliyesinde hemen her yıl bütçe fazlası olduğunu belirtmiştim. Enflasyon yaratılmadan, yatırımların yüksek seviyede tutulması esas itibariyle bundan leri geliyordu.

İktisadî kalkınmanın sağlanmasında en önemli faktör, özel sektör yatırımlarının yüksek seviyesidir. Bilhassa, 1959-1961 yıllarında, gayrisafi millî hasılanın % 30 unu aşan seviyedeki özel sektör yatırımları, iktisadî kalkınmada kamçı rolünü oynadı. Bu yatırımlar, esas itibariyle banka ikrazatları ile finanse edildi. Bankadan borç alma politikasının tercih edil-

mesinde bazı faktörler rol oynadı: meselâ, bunlardan biri sermaye piyasasının kâfi derecede gelişmemiş olması; diğeri, firmaların otofinansman veya iç finansman imkânsızlıkları; nihayet bir üçüncü sebep ise vergi kanunları müvacehesinde bankadan borçlanmanın, hisse senedi ihracı yolu ile finansmandan daha kârlı olmasıdır.

Bankadan borçlanılarak girilen özel yatırımların seviyesi o kadar yüksekti ki, bankalar fonunda bir daralma meydana geldi. Özel bankalar, bu fon kısılmasını, Japon Bankasından borçlanarak telâfi ettiler. Böylece piyasadaki para hacmi artmış oldu. Enflasyon tehlikesi başgöstermiş oldu. Fakat 1950 yılından sonra aşırı enflasyona gidilmemiştir. Neden? Bu sorunun cevabı, piyasadaki aşırı satın alma gücünü emen yıllık bütçe fazlalarında mündemiştir. Aşırı enflasyona gidilmemenin daha başka sebepleri de mevcut olmakla beraber, esas sebep, bütçenin yukarıda bahsedilen masedici yıllık varidat fazlalarıdır.

Ancak bu prosedür olagelirken, bütçe fazlası fonlarının fonksiyonunda bir değişiklik meydana geldi: vergileme yolu ile millî ekonomiden fazla fonlar çekildi. Bu tedbir, şahısların istihlâke ayırdıkları fonları azalttı. Aşağıdaki tablo bunu ifade etmektedir.

TABLO

Vergi Varidatı Bileşimi, 1965
(yüz milyon yen, %)

		%
Vasıtasız Vergiler	20658	58.9
Gelir Vergisi	9891	28.2
Kurumlar Vergisi	10357	29.5
Veraset Vergisi	409	1.2
Vasıtalı Vergiler	14403	41.1
Alkollü İçkiler Vergisi	3889	11.1
Akaryakıt Vergisi	2679	7.6
Genel İstihlâk Vergisi	1639	4.7
Gümrük Vergileri	2847	7.1
Tütün Tekeli Varidatı	1655	4.7
Sair	1876	5.9

Bunun aksi yönünde, millî ekonomiye zerkedilen nakit akımı olarak, bankaların firmalara sağladığı yatırım fonu sayılabilir. Bu itibarla, bu vetire sonucunda istihlâk kısılmış, yatırım teşvik edilmiş olmakta idi.

4) Japon Maliyesinin Son Durumu (Malî İdarede Politika Değişikliği) :

Buraya kadar, devlet maliyesinin harp sonrası Japon iktisadî kalkınmasına yaptığı katkıyı izah ettim. Kısaca ifade etmek gerekirse, harp sonrası Japon'yada takip edilen maliye politikası, iktisadî kalkınmayı teşvik edici mahiyette idi. Ancak son yıllarda bu politikada esaslı değişiklikler meydana geldi. Diğer bir ifade ile, yıllık bütçe fazlalarının meydana geldiği günler geçmiş ve bütçe idaresinde denk bütçeden açık bütçeye doğru derin bir değişiklik olmuştur.

Malî idarede görülen bu değişikliğe, 1966-1967 den sonra iktisadî kalkınma hızının azalması sebep olmuştur. İktisadî kalkınma hızının yavaşlaması, vergi varidatının azalmasına yol açmıştır. Fakat bu genel duruma rağmen, kamu harcamalarında devamlı bir yükselme trendi görülmektedir. Neticede, açık bütçe kaçınılmaz olmuştur. Bütçe açığını kapatmak için kamu borcuna başvuruldu. Kamu borcunun, miktarı, 1965 yılında 250 milyar yen, 1966 yılında 730 milyar yen, 1967 yılında ise 800 milyar yen idi. Kamu borcunun artması ile maliye politikasının mahiyeti değişmektedir. Yeni politika, kamu borcunun artması ve böyle enflasyona yol açması bakımından endişe vericidir.

5) İktisadî Kalkınma Sonucunda Millî Refah Artımı?

Devletin takip ettiği iktisadî ve malî politika sonucunda geliştirilen önemli iktisadî kalkınma ile millî refah seviyesinde muayyen derecede artış olmuştur. Emek gücü hemen hemen tamamiyle istihdam edilmmişti, ücretler ise nominal olarak yükseliyordu. Devletin yüklendiği sosyal hizmetlerin seviyesi yükseliyordu. Bütün vatandaşlara şâmil bir sosyal sigorta sistemi ihdas edilmiş ve millî sağlık sigortası hizmeti geliştirilmektedir. Bilhassa harpten sonra ihdas edilen ve demokratik esaslar üzerine kurulu olarak, çoğu kimseler, ticarî teknik ve hatta üniversite eğitiminden istifade edebilmektedir.

Bütün bu terakkilerin, millî refahı yükselttiği inkâr edilemez. Fakat bütün bu gerçeklere rağmen bu ilerlemenin sâtihta daha fazla refah artışına sebep olduğu iddia edilebilir. Devlet her zaman, bilhassa istihlâk malları fiatları olmak üzere fiat seviyesini kontrol edemez. Hayat standardı ile ilişkin olarak çoğu malların fiatları yükselmektedir. Reel ücret seviyesi düşme temayülü göstermektedir. Her yıl vergi indirim tedbirleri ihdas edilmekle beraber, gerçek vergi yükü azaltılamamıştır. Bu noktada, bazı hususlara temas etmek istiyorum. Bu noktalar şunlardır ki, bu-

gün dahî Japon vergi sistemi, geniş çapta düşük gelirliiler üzerindeki gelir vergisine dayanır. Bu vergi ise, düşük gelirliiler bakımından tersine mütetir bir durum arzeder.

Kanaatimce, sosyal hizmetlere ayrılan kamu hizmetlerinde son yıllarda görülen aşırı artışlara rağmen, vergi mükellefleri üzerindeki ağır vergi yükü hafifletilememiştir.

Ek 1. Yeniden Kuruluş Finansman Bankası (Fukko Kinyu Kinko)

Yeniden Kuruluş Finansman Bankası, Japonya'da harp sonrası iktisadî kalkınmanın yürütülebilmesi için gerekli olan sermayenin sağlanması gayesi ile 1947 yılının ocak ayında kurulmuştur. Kuruluşunda bankanın sermayesi 10 milyar yen iken, 1948 yılının sonunda 145 milyar yen'e yükselmiştir. Bütün sermayenin devlet tarafından sağlanması gerekli olduğu halde, sadece 25 milyar yen'i devletçe karşılanmıştır. Banka, ödenmemiş sermaye miktarınca Yeniden Kuruluş Finansman Tahvili (Fukko Kinyu Saiken) ihraç edebilir.

Ocak 1947 den Mart 1949 a kadar ihraç edilen tahvil tutarı 168 milyar yen'e ulaşmıştır. 59 milyar yen'lik ödenmemiş sermayenin ödenmesi ile, 1948 malî yılı sonu itibariyle (31. Mart 1949) net tahvil tutarı 109 milyar yen'e inmiştir. Tahvillerin büyük bir kısmı Japon Bankası tarafından finanse edilmişti. Japon Bankası tarafından finanse edilen miktar 70 milyar yendir. Böylece, Yeniden Kuruluş Finansman Bankası, Merkez Bankasının kredi genişletmesine sebep olmuştur. Ocak 1947 den, Mart 1949 a kadar Japon Bankasının ihraç ettiği kâğıt para 213 milyar yendir. Yukarıda bahsi geçen 70 milyar yen ise, bu miktarın % 33 üdür. Bundayı dolayı bu devrede görülen enflasyona, "Yeniden Kuruluş Finansman Bankası Enflasyonu" (Fukkin Inflation) denir. Aynı devrede efektif fiat endeksi % 250 civarında arttı (100 den 350 ye çıktı).

1949 yılı Mart sonu itibariyle bankanın ikrazat tutarı 132 milyar yen idi. Bu miktarın 94 milyar yen'i teçizat alımında kullanıldı, 38 milyar yen'i ise çalışma sermayesi olarak kullanıldı. Aynı devre zarfında bu bankanın bütün bankalar sistemine yaptığı istikraz, toplam istikrazın % 23 ü, teçizat sermayesi istikrazının % 74 ü, çalışma sermayesi istikrazının ise % 9 u idi. Bu itibarla, bilhassa kömür, demir ve çelik, madencilik, elektrik gücü, gemi yapımı ve tekstil dallarında olmak üzere, Bankanın teçizat sermayesi sağlamadaki rolü çok önemli olmuştur. Bu devrede hükümet "öncelikli istihlal sistemi" diye bilinen bir politika takip ediyordu. Bu politika müvacehesinde en önemli yeri demir ve çelik endüstrisi

tutuyordu. Her iki sahada da teçhizat sermayesi fonu Banka tarafından karşılanıyordu (% 90'ından fazlası). Şu nokta hatırlanmalıdır ki Bankanın yaptığı istikraz, hacim itibarıyla büyük, adet itibarıyla mahdut birkaç firmaya inhisar ediyordu. Ocak 1947 den, Mart 1949 a kadar, madencilik ve imalât sanayiindeki endeks % 100 civarında yükseldi (100 den 200 e).

1949 malî yılında, Bankanın yeni tahvil ihracı yasaklandı ve ödenmemiş sermayesinin "Dodge Politikası" çerçevesi dahilinde bir yıl içinde ödenmesi şart koşuldu. Bu tedbirleri müteakip Banka, o devreye kadar yaptığı ikrazatı telâfi etmeye çalıştı. Nihayet, 1952 yılının Ocak ayında bu Banka, Japon Kalkınma Bankası (Nippon Kaithatsu Ginko) ile birleşti.

Ek 2. A.B.D.'nin Japonya'ya Sağladığı Karşılık Paralar Özel Hesabı

Harbi hemen takip eden devrede Japonya, A.B.D.'den başlıca iki şekilde yardım aldı: Devlet tahsisatı ve İktisadî Kalkınma Fonu. Bu yardımlar aynı olarak yapıldı. Bunlardan ilki gıda maddesi, gübre ve ilaç gibi maddeleri ihtiva ettiği halde, ikincisi, esas itibarıyla makina, ham pamuk ve maden gibi, iktisadî kalkınmada ana rolü oynayacak maddeleri ihtiva ediyordu. Bu maddeler Japonyaya satılıyordu. Bu satıştan sağlanan hasılâ, 1949 dan önceki Kademeli gümrük tarife sistemi dahilinde, firmalara nakdî fon olarak veriliyordu. (Meselâ, ortalama olarak, ithalâtta döviz mübadele haddi 1 dolar = 130 yen olduğu halde, ihracatta 1 dolar = 330 yen idi.) Bu devrede, sözü geçen A.B.D. yardımı miktarının tesbiti maalesef mümkün değildir.

1949 yılı Nisan ayında, "Dodge Politikası" na ilişkin olarak, tek döviz mübadele haddi (1 dolar = 360 yen) kabul edildi ve "A.B.D.'nin Japonya'ya Karşılık Yardım Özel Hesabı" diye bir hesap açıldı. Bu devreden itibaren, Japonya'nın A.B.D. den mübayaa ettiği bu malların hasılatı bu hesapta toplanmaya ve buradan iktisadî istikrarın sağlanmasına tahsis edilmeye başlandı. Nisan 1949 dan Haziran 1952 ye kadar, Japonya'nın aldığı yardım emtiasının tutarı 366,5 milyar yen'e ulaşmıştır. Bu emtia, gıda maddesi, ham madde v.s. gibi kalemleri ihtiva eder.

Bu devrede, Özel Hesap Fonundan finanse edilen miktar 375,6 milyar yen olup, bileşimi aşağıdaki tabloda görülmektedir.

	Milyar Yen	Yüzde
Kamu teşebbüsü	113,5	30
(Japon Kalkınma Bankası)	(32.0)	(90)
Özel teşebbüs	140.0	37
(Elektrik gücü)	(63.1)	(17)
(Gemi inşası)	(54.6)	(15)
Yeni Kuruluş Finansman itfası	62.5	17
Muhtelif	59.6	16
Toplam	375.6	100

Nisan 1949 dan Mart 1952 ye kadar, Karşılık Fonunun, Teçhizat Fonuna oranı, elektrik gücü sanayiinde % 48 (432/892 milyar yen), gemi inşası sanayiinde ise % 40 dır (427/1046 milyar yen). Bundan başka, 1951 ve 1952 mali yıllarında, Japon Kalkınma Bankası elektrik gücü sanayiine 17 milyar yen civarında (toplam ikrazatın % 29 u oranında) ikrazatta bulunduğu halde, gemi inşa sanayiine 10 milyar yen civarında (toplam ikrazatın % 29'u oranında) ikrazatta bulunduğu halde, gemi inşa sanayiine 10 milyar yen (% 17 kadar) ikrazatta bulunmuştur. Direkt ve endirekt olarak, özel hesap fonunun bu endüstrilere geniş fonlar sağladığı belirtilmelidir.

30 Haziran 1952 de söz konusu A.B.D. yardımları sona erdi ve 31 Temmuz 1953 de Karşılık Fon Özel Hesabı feshedildi. Bu fonun aktifleri, 1 Ağustos 1953 de kurulan Sınai Yatırım Özel Hesabına geçirildi. (Japonya ve A.B.D. 8 Mart 1954 de karşılıklı güvenlik anlaşması inzaladılar.)

9 Ocak 1962 de Japonya ve A.B.D. yukarıda zikredilen A.B.D. yardımlarının itfasını karara bağladılar. Bu anlaşmaya göre, Japonya'nın mükellefiyetleri şu şekilde tesbit edildi:

Toplam itfa tutarı	176,4 milyar yen (490 milyon dolar)
İtfa müddeti	15 yıl
Faiz haddi	yıllık % 2,5

Şu hale göre, Japonya ilk 10 yıl için, yılda 15,8 milyar yen, müteakip 5 yıl için ise yılda 6,3 milyar yen ödemek mükellefiyeti altına girmiştir. İtfa, Sınai Yatırım Özel Fonundaki Karşılık Paralardan sağlanan faiz geliri ile yürütülecektir. Şu anda Japonya, bu mükellefiyetini bu şekilde yerine getirmektedir.

Tercüme eden : İzzettin ÖNDER